

Høringsnotat med forslag til endringer i barneloven for å legge til rette for digitalisert erklæring av farskap

1. Bakgrunn

Det foreslås i høringsnotatet å legge til rette for at erklæring av farskap kan gjøres digitalt, uten dagens krav til personlig frammøte. Dette vil være en fordel for barn og foreldre, og legge til rette for effektivisering i helsetjenesten, Arbeids- og velferdsetaten og Skatteetaten.

Når et barns foreldre ikke er gift med hverandre, følger ikke farskap direkte av loven. Det mest vanlige er da at farskap etableres ved at mor oppgir hvem som er far, og han erklærer farskapet. Fram til nå har det vært mest vanlig å erklære farskap hos jordmor eller lege ved svangerskapskontroll eller i forbindelse med fødselen. Hvis moren ikke har oppgitt mannen som far, må hun godta hans erklæring i ettetid.

I 2018 ble 31 761 barn født av ugifte kvinner. I flertallet av tilfellene ble farskap etablert ved erklæring og deretter registrert i Folkeregisteret. Erklæring av farskap foretas i dag på papir. Farskapserklæringene har tidligere blitt sendt fra sykehusene sammen med fødselsmeldingen, som også har vært papirbasert. Nå er imidlertid fødselsmeldingen digitalisert, og sendes elektronisk til Folkeregisteret umiddelbart etter barnets fødsel. Selv om fødselsmelding nå sendes elektronisk, må erklæring av farskap fortsatt mottas på papir og sendes i posten til folkeregistermyndigheten. Dette fører til merarbeid for jordmødrene, og en utsettelse av når farskap kan registreres i Folkeregisteret.

I tilfeller hvor farskap ikke erklæres i sammenheng med svangerskapskontroll og fødsel, kan farskap erklæres ved personlig frammøte hos Arbeids- og velferdsetaten, folkeregistermyndigheten eller på utenriksstasjon.

Hvis farskapet ikke er erklært under svangerskapet, vil farskapserklæringen komme til Folkeregisteret noe tid etter at fødselsmeldingen er mottatt og barnet er fødselsregistrert, siden den må sendes i papirversjon i posten. I dag tar det inntil 14 dager å behandle og registrere erklæringene. Departementet anser det som lite hensiktsmessig at førstevalget for framgangsmåte ved erklæring om farskap fremdeles skal være papirbasert.

Det er til barnets beste at foreldreskap til begge foreldrene registreres umiddelbart etter fødselen. Det er derfor ønskelig at både mor og far blir registrert som foreldre samtidig med at barnet blir fødselsregistrert i Folkeregisteret. På denne måten vil det ikke oppstå tvil om farskapet er etablert, og informasjonen vil komme ut til brukerne av Folkeregisteret med en gang. I dag kan man risikere at farskapet "står åpent" i registeret inntil den papirbaserte farskapserklæringen er mottatt og registrert manuelt. Departementet fremmer derfor forslag om endringer i barneloven for å legge til rette for at farskap kan erklæres digitalt i tilfellene hvor barnets mor og far er enige om farskapet, og det sendes elektronisk fødselsmelding.

Regjeringen har en uttalt målsetting om økt bruk av IKT for å effektivisere forvaltningen og skape en enklere hverdag for innbyggerne, jf. Meld. St. 27 (2015-2016) Digital agenda for

Norge. Her framgår det blant annet at en hovedprioritering i IKT-politikken er å sette brukeren i sentrum og at offentlig sektor har mye å hente på ytterligere digitalisering av arbeidsprosesser.

2. Gjeldende rett

Etablering av farskap ved erklæring

Når moren ikke er gift på fødselstidspunktet, fastsettes farskap ved erklæring eller dom. Reglene om erklæring følger av barneloven § 4. Faren kan erklære farskapet både under svangerskapet og etter at barnet er født. Erklæringen skal være skriftlig og kan blant annet gis til jordmor eller lege ved svangerskapskontroll. Ellers kan far erklære farskapet ved personlig frammøte hos folkeregistertyndigheten eller bidragsfogden, norsk dommer eller Arbeids- og velferdsetaten (NAV).

Når far oppholder seg i utlandet, kan han erklære farskap ved oppmøte hos norsk diplomatisk eller konsulær tjenestemann. Bestemmelsen er endret slik at farskap bare kan erklæres overfor diplomatiske og konsulære utsendte utenriktjenestemenn, og ikke lenger for honorære representanter. Lovendringen trådte i kraft 1. april 2019.

I tillegg til at faren erklærer farskapet, må moren gi sitt samtykke, enten ved at hun på forhånd har oppgitt den aktuelle mannen som far til barnet eller ved at hun godtar erklæringen i ettertid. Etablering av farskap ved erklæring forutsetter dermed at mor og far er sammen om å etablere farskapet.

Hvis foreldrene ikke er enige

Når det ved barnets fødsel ikke etableres farskap etter barneloven §§ 3 eller 4, har det offentlige ansvaret for at det fastsettes farskap til barnet. Dette ansvaret følger av barneloven § 5. Dersom barnet ikke har far, skal fødselsmeldingen i tillegg til å sendes til Folkeregisteret også sendes til bidragsfogden, jf. barneloven § 1 fjerde ledd og helsepersonelloven § 35 andre ledd. I slike tilfeller skal meldingen opplyse om moren har oppgitt hvem som er far til barnet.

Det videre ansvaret for å få fastsatt farskapet ligger hos Arbeids- og velferdsetaten (NAV) og domstolene. Arbeids- og velferdsetaten (bidragsfogden) sender melding til den mannen moren har oppgitt som barnets far, jf. barneloven § 10 første ledd. I meldingen opplyses det at han kan erklære farskapet ved personlig frammøte hos bidragsfogden. Dersom han erklærer farskapet, er saken avsluttet og bidragsfogden melder fra om farskapet til folkeregistertyndigheten. Hvis mannen ikke erklærer farskap, skal saken bringes inn for domstolen for avgjørelse.

Særlig om etablering av medmorskap

Fra 2009 har det vært mulig å fastsette medmorskap til barn født etter assistert befruktning med kjent sæddonor i godkjent helseinstitusjon. Regler i lov eller forskrift som gjelder om

eller for en far, gjelder på samme måte om eller for en medmor. Fastsettelse av medmorskap skiller seg imidlertid vesentlig fra fastsettelse av farskap.

Farskap og medmorskap fastsettes ulikt og av ulike instanser. Barneloven og forskrift om medmorskap oppstiller vilkår for medmorskap som gjelder uansett om medmorskap følger av ekteskap, erklæring eller dom. Forskriften forutsetter en særskilt søknad om medmorskap, som behandles av folkeregistermyndigheten.

3. Departementets forslag

Den teknologiske utviklingen og samfunnsutviklingen for øvrig fører til at befolkningen i langt større grad enn tidligere forventer digitaliserte tjenester fra det offentlige. For å legge til rette for at det kan utvikles et tilbud til foreldre om at farskap kan erklæres digitalt, må barnelovens regler om erklæring av farskap gjøres teknologinøytrale. Departementet foreslår derfor å endre barneloven § 4 slik at loven ikke skal være til hinder for at farskap kan erklæres digitalt. Det er igangsatt et arbeid med sikte på å utvikle tekniske løsninger for digitalisering av farskaps erklæring.

Det er en forutsetning for digitalisering at etablering av farskap ved erklæring kan videreføres på samme sikkerhetsnivå som ved dagens manuelle håndtering. Videre knyttes digitaliseringen til barn som blir født i Norge og der det sendes elektronisk fødselsmelding. I disse tilfellene vil den digitale farskaps erklæringen kunne samordnes med den elektroniske fødselsmeldingen i Folkeregisteret, og det legges til rette for effektivisering ved mulighet for automatisering av saksbehandlingen. I tilfeller hvor farskapet av ulike grunner ikke etableres digitalt, vil dagens ordning med erklæring på papir og manuell saksbehandling videreføres.

Digitalisering av farskaps erklæringen

I regjeringsplattformen står det at regjeringen vil sikre mer tilgjengelige offentlige tjenester gjennom digitalisering, og utvikle digitale løsninger som tar utgangspunkt i brukernes behov på tvers av sektorer og forvaltningsnivå.

I Ot.prp. nr. 108 (2000-2001) Om lov om endringer i diverse lover for å fjerne hindringer for elektronisk kommunikasjon side 131 flg. ble det drøftet om farskaps erklæringer (farskaps erkjennelser) kunne overleveres Folkeregisteret elektronisk. Barne- og familiedepartementet stilte seg den gang positiv til Skattedirektoratets målsetting mht. effektiv formidling av fødselsmelding og farskaps erkjennelse, men ønsket likevel å opprettholde kravet til personlig frammøte for en offentlig instans for å erklære farskap.

I tiden som har gått siden proposisjonen ble fremmet i 2001, har digitaliserte løsninger blitt et førstevalg for offentlige tjenester. Forvaltningens kommunikasjon med innbyggere og næringsliv skal normalt skje gjennom digitale, nettbaserte tjenester. Brukerne, som i dette tilfellet er barnet og foreldrene, skal settes i sentrum. Brukere skal få hjelp og veiledning til å benytte digitale tjenester, for eksempel gjennom veiledning på nett. Tjenestene skal være helhetlige, brukervennlige, trygge og universelt utformet. Et system hvor partene selv kan

gjennomføre etableringen av farskap, vil kunne føre til bedre tilgjengelighet for brukerne og effektivisering for det offentlige bl.a. i form av automatisering.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet skriver i digitaliseringsrundskrivnet fra 2018 at regelverk skal være teknologinøytralt. Det skal ikke lages nye regelverkshindringer og eksisterende, utilsiktede hindringer skal fjernes. Endringen som foreslås i barneloven § 4 vil gjøre bestemmelsen teknologinøytral. Departementet forutsetter at det ved utviklingen av digitale løsninger ivaretas at saker som ikke oppfyller lovens vilkår for behandling, eller som har behov for manuell saksbehandling, blir behandlet på korrekt måte.

Rask registrering er best for barnet

Det vil være av vesentlig betydning for både barn og foreldre at farskap blir etablert så tidlig som mulig. Etter barneloven § 4 andre ledd fastsettes farskapet ved skriftlig erklæring av den som moren har oppgitt som far, eller som hun godtar i ettertid. Farskap kan også erklæres for barn som ventes født, slik at farskapet kan registreres samtidig med fødselsregistreringen.

Offentlige instanser benytter oppslag i Folkeregisteret for å innhente informasjon til ulike formål. Ved erklæring av farskapet under svangerskapet eller i forbindelse med fødselen vil farskapet kunne registreres i Folkeregisteret samtidig med registrering av fødselsmeldingen. I tilfeller hvor barnet f.eks. må ha medisinsk oppfølging like etter fødselen, kan sen etablering og registrering av farskap føre til at viktige avgjørelser, må tas av moren alene, fordi barnet på dette tidspunktet bare har én juridisk forelder. Tilrettelegging for at farskap kan erklæres digitalt kan føre til at flere foreldre sørger for å få etablert farskap tidligere, og at farskapet kan registreres nærmest umiddelbart etter fødselen. Dette vil være til beste for både barnet og for foreldrene, men også for offentlige myndigheter som trenger å hente ut opplysninger.

Foreldrene kan få god informasjon digitalt

Ved digitalisering av farskapserklæringen kan det legges inn informasjonselementer i systemet, som gjør at foreldrene kan få minst like god informasjon som de får i dag. Ved at informasjonen ivaretas på en hensiktsmessig måte ved utformingen av den digitale løsningen, vil det ikke være nødvendig med personlig frammøte for f.eks. NAV for å erklære farskap.

Digitalisering legger til rette for effektivisering

Ved å utvikle en digital løsning som mor og far kan håndtere selv, kan helsevesenets rolle reduseres til å oppfordre foreldrene til selv å etablere farskap, enten ved svangerskapskontroll eller ved fødselen. Fødeavdelingene vil i liten grad trenge å ta imot farskapserklæringer på papir, og sende til Folkeregisteret i vanlig post. Også for Arbeids- og velferdsetaten vil digitalisering kunne innebære vesentlig effektivisering ved at farskap kan etableres uten personlig frammøte i de ukompliserte sakene, hvor foreldrene er enige om farskapet. I saker som er mer komplekse, vil det fremdeles være nødvendig med manuell saksbehandling i regi av Arbeids- og velferdsetaten og ev. innkalling til personlig møte. Digitalisering av erklæringen vil legge til rette for automatisering av behandlingen i Folkeregisteret, framfor dagens ordning med papirbasert løsning og manuell registrering.

Foreldrene må legitimere seg med høy sikkerhet

Ved utviklingen av den digitale tjenesten, må vilkårene i barneloven § 4 om erklæring av farskap ivaretas. Det framgår av skjemaet som i dag skal fylles ut at far skal legge fram legitimasjon, som nedtegnes og attesteres av den som kan ta imot erklæringen. Nødvendig identitetskontroll vil ved en digital løsning ivaretas gjennom verifisering ved innlogging. I sakene hvor mor og far er enige om at han er faren, og begge kan legitimere seg gjennom en elektroniske legitimasjonsprosess med høyeste sikkerhetsnivå, vil farskap kunne etableres av foreldrene i fellesskap uten at det vil være behov for personlig frammøte. Digital identifisering er vesentlig sikrere enn underskrifter med hånd, og endringen vil innebære en bedring av sikkerhetsnivået. Kontroll av legitimasjon skjer automatisk, og vil innebære en forenkling og effektivisering for partene, helsevesenet og Arbeids- og velferdsetaten. Dagens ordning med erklæring på papir opprettholdes for saker hvor foreldrene ikke er enige om farskapet, hvor det ikke blir sendt elektronisk fødselsmelding, hvor foreldrene ikke kan legitimere seg elektronisk eller lignende.

Digital erklæring forutsetter elektronisk fødselsmelding

Muligheten for å erklære farskap digitalt bør begrenses til barn født i Norge, slik at erklæringen kan koples sammen med elektronisk fødselsmelding ved registrering i Folkeregisteret. Dette legger til rette for automatisering av saksbehandlingen og gevinst ved effektivisering. I tilfeller hvor barnet er født i utlandet eller ved hjemmefødsel, vil det være behov for manuell saksbehandling bl.a. for kontroll av dokumenter og i enkelte tilfeller å innhente prøver for DNA-analyse. Departementet legger til grunn at disse sakene ikke egner seg for digitalisering og automatisering, og knytter derfor forslaget til tilfeller hvor barnet er født her i landet og det blir sendt elektronisk fødselsmelding.

Krav om tilknytning for å kunne fastsette farskap etter norske regler

Barneloven § 81 oppstiller vilkår for når farskap eller medmorskap kan fastsettes i Norge. Farskap kan fastsettes ved erklæring etter barneloven § 4 dersom moren hadde vanlig bosted i Norge da barnet ble født, dersom barnet senere har fått vanlig bosted i Norge, eller dersom den oppgitte faren har vanlig bosted i Norge.

Dersom ikke minst ett av disse vilkårene er oppfylt, kan ikke farskap fastsettes etter norsk rett. Det er derfor nødvendig at systemet for digitalisering ivaretar at det bare er foreldre som oppfyller vilkårene, som gis adgang til å erklære farskap digitalt. Departementet forutsetter at eventuelle digitale systemer utvikles slik at vilkårene i barneloven § 81 om tilknytning ivaretas. Departementet legger til grunn at det i tilfeller hvor barnet er født i Norge og minst én av foreldrene er registrert i Folkeregisteret med fødselsnummer og adresse, anses tilknytningen normalt å være tilstrekkelig til å oppfylle vilkårene i barneloven § 81.

Særlig om saker som har nærmere tilknytning til et annet land

Ved lovendring 15. juni 2018 nr. 34 er barneloven § 81 endret slik at farskapssak ikke skal behandles i Norge når partene har nær tilknytning til en annen stat der de kan kreve fastsettelse av farskap, og at saken vil bli bedre opplyst og behandlet i denne staten. Lovendringen trådte i kraft 1. april.

Når barnet er født i Norge og det er sendt elektronisk fødselsmelding, vil mannen etter forslaget kunne erklære farskap uten at norske myndigheter foretar noen vurdering av om vilkårene i barneloven § 81 er oppfylt. I forarbeidene til barneloven § 81 andre ledd (Prop. 82 L (2017-2018)) framgår det at lovendringen vil omfatte tilfeller hvor mor og barn har vanlig bosted i utlandet og/eller er statsborgere i en annen stat. I tilfeller hvor barnet er født i Norge, minst én av foreldrene er folkeregistrert her både med fødselsnummer og bostedsadresse og begge foreldrene har elektronisk ID, vil de trolig ha en slik tilknytning til landet at det normalt ikke vil være aktuelt å henvise fastsettelsen av farskap til et annet land fordi saken har nærmere tilknytningen til det andre landet, jf. barneloven § 81 andre ledd.

Forholdet til ny personopplysningslov og EUs personopplysningsdirektiv

Ny personopplysningslov trådte i kraft 20. juli 2018. Samtidig ble EUs personvernforordning (GDPR) gjort til norsk rett, jf. lovens § 1. Forordningen oppstiller et omfattende og generelt personopplysningsregelverk, herunder grunnleggende prinsipper for behandling av personopplysninger. Det følger av barneloven § 5 at det offentlige har en plikt til å fastsette farskap eller medmorskap i tilfeller hvor dette ikke er etablert etter §§ 3 eller 4. Det foreligger i disse tilfellene en rettslig forpliktelse som det er nødvendig å behandle personopplysninger for å oppfylle. Departementet legger til grunn at personvernsforordningen dermed ikke er til hinder for lovendring og mulighet for å erklære farskap digitalt. Det forutsettes at en sikker digital løsning gjennomgår en personvernkonsekvensvurdering i samsvar med artikkel 35 i personvernsforordningen og at kravet til innsyn, retten til sletting og korrigerings, samt kravet til dataminimering av datagrunnlaget blir ivaretatt.

Særlig om medmorskap

Fordi det er flere vilkår for å få etablert medmorskap enn farskap, er det nødvendig at partene dokumenterer at vilkårene for å fastsette medmorskap er oppfylt og at det foretas en kontroll. En slik kontroll krever manuell behandling, noe som forutsetter at hver enkelt sak behandles konkret og ender ut i et enkeltvedtak som kan påklages. Ettersom saksbehandlingen ved etablering av farskap ved erklæring og etablering av medmorskap skjer på to ulike måter, vil eventuell digitalisering måtte skje på ulike måter. Digitalisering av farskapserklæringen vil legge til rette for stor grad av automatisering og omfatte flere tusen saker i året. Etablering av medmorskap forutsetter manuell saksbehandling og innsending av dokumentasjon. Det ligger derfor ikke til rette for digitalisering på dette området, selv om regelverket blir teknologinøytralt. Det foreligger ikke planer om digitalisering av søknadsbehandlingen av medmorskap nå.

Departementet kan ikke se at det foreligger hindringer for digitalisering av saksbehandlingen rundt fastsettelse av medmorskap i barneloven, og foreslår ikke lovendringer som gjelder medmorskap.

Søknad om medmorskap er regulert i medmorskapsforskriften § 5. Bestemmelsen viser til "bruk av skjema" og signering. Departementet foreslår å endre ordlyden, slik at det ikke skal være hinder i forskriften for en eventuell digital løsning for innsending av dokumenter. Det forutsettes at disse sakene er gjenstand for manuell saksbehandling for kontroll av at vilkårene er oppfylt.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovendringsforslaget innebærer en administrativ forenkling ved at det legges til rette for en selvbetjeningsløsning for en stor gruppe av foreldre, til erstatning for dagens krav om personlig frammøte for en offentlig instans. Dette vil frigjøre tid for flere offentlige instanser, og da særlig helsevesenet som i dag tar imot farskapserklæringer ved svangerskapskontroll eller i forbindelse med fødsel. Farskapserklæringene har tidligere blitt sendt fra sykehusene sammen med fødselsmeldingen, som også har vært papirbasert. Fødselsmeldingen er nå digitalisert og sendes elektronisk til Folkeregisteret umiddelbart etter barnets fødsel.

Erklæring av farskap mottas fremdeles på papir og sendes i posten til folkeregistermyndigheten. Dette innebærer merarbeid for jordmødrene, og en utsettelse av når farskap kan registreres i Folkeregisteret.

Ved å gjøre lovteksten teknologinøytral, gis det mulighet for automatisering. Det foreslås å stille som vilkår i loven at foreldrene skal kunne identifisere seg elektronisk på en sikker måte. Ved utvikling av en digital løsning forutsettes det at partene kan identifisere seg på høyeste sikkerhetsnivå. I dag gjennomføres en manuell kontroll med nedtegning av bevis for identifikasjonsdokument og kvittering fra mottaker. Det legges til grunn at ved en mulighet for automatisering av identitetskontrollen vil det legges til rette for forenklinger både i forbindelse med avgivelse og innsending av farskapserklæringen. Også for foreldre vil det være en fordel å kunne ordne farskap på en enkel måte, uten at det kreves personlig frammøte.

På mottakersiden vil det ligge til rette for effektivisering ved mulighet for automatisering ved registreringen i Folkeregisteret. Finansdepartementet har oppgitt at ca. 32 000 farskapserklæringer registreres i Folkeregisteret hvert år. Om lag 5 000 kommer fra Arbeids- og velferdsetaten, mens resten hovedsakelig kommer fra helsesektoren. Departementet legger til grunn at erklæringene som kommer fra helsevesenet er basert på enighet mellom foreldrene, og at disse kan erstattes med digitale løsninger når det utvikles et system for dette.

Farskapserklæringene som kommer fra Arbeids- og velferdsetaten, vil i en del tilfeller være mer kompliserte, og vil trolig ikke i samme utstrekning kunne erstattes av digitale erklæringer. Det samme gjelder for erklæring av farskap i tilfeller hvor barnet er født i utlandet, men hvor vilkårene i barneloven § 81 er oppfylt og partene ønsker å etablere farskap ved erklæring etter norsk rett. I disse tilfellene er det ønskelig å opprettholde papirbaserte løsninger, som i dag.

Ettersom forslaget om innføring av adgang til å erklære farskap digitalt ikke innebærer noen plikt til å benytte denne framgangsmåten, er det ingen forutsetning for forslaget at det utarbeides tekniske løsninger for digital farskapserklæring. Forslaget om endringer i barneloven som legger til rette for digitalisering vil i seg selv ikke medføre kostnader. Adgangen til å erklære farskap digitalt antas å være ressursbesparende. Muligheten for at farskapserklæringen kan signeres digitalt og at registreringen i Folkeregisteret kan

automatiseres, vil virke effektiviserende. Det er imidlertid utfordrende å anslå konkret hvor effektiviserende forslaget vil virke. For å realisere gevinster ved effektivisering, forutsettes det at det investeres i utvikling av digitale løsninger.

5. Overgangsregler

Endringene i barneloven som nå foreslås, opphever hindringer for at farskap kan erklæres digitalt. Det samme gjelder for medmorskap og endring i medmorskapsforskriften. Arbeidet med eventuelt å utvikle digitale løsninger vil skje uavhengig av prosessen med lov- og forskriftsendring.

Departementet legger til grunn at arbeidet med å legge til rette for at farskap kan erklæres digitalt vil omfatte farskapserklæringer der moren og faren er enige om farskapet og at barnet fødes i Norge, slik at farskapserklæringen kan kobles til den elektroniske fødselsmeldingen som blir sendt fra fødeinstitusjonene til folkeregistermyndigheten.

Lovendringen vil kunne tre i kraft før en digital løsning er utviklet. Når lovendringen er vedtatt og den digitale løsningen er ferdig utviklet og tas i bruk, vil farskap kunne etableres digitalt ved erklæring. Ved at digitalisert erklæring knyttes til elektronisk fødselsmelding, vil digital erklæring bare kunne benyttes for barn som blir født etter at lovendringen har trådt i kraft. Departementet legger til grunn at det ikke er behov for egne overgangsregler.

6. Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til forslaget om endring i barneloven § 4 andre ledd:

Bestemmelsen endres slik at faren skal kunne erklære farskap digitalt. Muligheten for papirbasert erklæring videreføres for de tilfellene hvor det er hensiktsmessig.

Det er en forutsetning for at farskap skal kunne erklæres ved en digital løsning, at barnet fødes i Norge, og elektronisk fødselsmelding sendes fra fødeinstitusjonen til folkeregistermyndigheten. I tilfeller hvor farskap er erklært digitalt før fødselen, mens barnet blir født i utlandet, vil farskapet likevel måtte fastsettes ved farskapserklæring på papir etter fødselen fordi det ikke er sendt elektronisk fødselsmelding. Det samme gjelder hvis det av annen grunn ikke sendes elektronisk fødselsmelding. Den digitale erklæringen kan da ikke legges til grunn, og farskap må erklæres på papir.

Det forutsettes at digitale løsninger sikrer at vilkårene i barneloven § 81 om tilknytning for å kunne fastsette farskap er oppfylt. Dette kan f.eks. gjøres ved å kreve at minst en av foreldrene er registrert i Folkeregisteret med fødselsnummer og adresse i Norge. Sammen med elektronisk fødselsmelding anser departementet at vilkårene i § 81 i slike tilfeller vil være oppfylt.

Det foreslås også en justering av lovteksten i § 4 andre ledd bokstav a, slik at farskap kan erklæres skriftlig ved personlig frammøte ved fødsel. Farskap erklæres ikke i fødselsmeldingen, slik loven gir uttrykk for i dag, men på egen blankett som sendes

folkeregistreringsmyndigheten. Fødselsmeldingen sendes i dag elektronisk, mens farskapserklæringen foretas på papir. Det er derfor ikke grunn til å opprettholde dagens ordlyd som knytter farskapserklæringen til fødselsmeldingen. Dette forslaget er ikke ment å innebære noen realitetsendring.

Til forslaget om endring i medmorskapsforskriften § 5

Det foreslås å endre bestemmelsens første og andre ledd for å oppheve hinder for digitalisering. Det forutsettes at en ev. mulighet for digital innsending må oppfylle de samme kravene til sikkerhet som ved dagens løsning.

Til forslaget om endring i medmorskapsforskriften § 7

Medmorskapsforskriften § 7 Forholdet til andre forskrifter gir uttrykk for at fødselsmeldingsforskriften gjelder så langt den passer for saker om medmorskap. Fødselsmeldingsforskriften (forskrift 25. oktober 1982 nr. 1524) ble opphevet da ny folkeregisterlov trådte i kraft, og § 7 foreslås derfor opphevet.

7. Lovforslag

I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre gjøres følgende endringer:

§ 4 andre ledd skal lyde:

Faren skal erklære farskapen ~~skriftleg~~ *enten i fødselsmeldinga digitalt, eller skriftleg ved personleg frammøte for*

- a) jordmor eller lækjar ved svangerskapskontroll *eller fødsel*,
- b) folkeregistermyndigheita,
- c) tilskotsfuten, dommaren eller arbeids- og velferdsetaten, eller
- d) utsend utenrikstenestemann, dersom faren er i utlandet

Farskap kan òg erklærast ved retur av skjema frå Arbeids- og velferdsdirektoratet, jf. § 11 andre ledd. Arbeids- og velferdsdirektoratet må sende skjema i rekommandert brev eller ved bruk av elektronisk kommunikasjon dersom det er nytta ein betryggande metode for å sikre at skjemaet er mottatt. Erklæringa gjeld berre når ho er gjeven av den som mora har gjeve opp som far, eller når mora skriftleg *eller digitalt* har godteke erklæringa. *Ved digital erklæring må både mor og far identifisere seg elektronisk på ein sikker måte. Farskap kan berre bli erklært digitalt dersom barnet er født her i landet og det vert sendt elektronisk fødselsmelding.*

Forslag til endring i forskrift 15. desember 2008 om fastsetjing av medmorskap

§ 5 første og andre ledd skal lyde:

Søknad *om fastsetting* av medmorskap skal *settast fram* ~~ein skrive~~ på fastsett blankett *eller digitalt og sendast* til folkeregistermyndigheita. Søkjar kan sende søknad så snart den assisterte befruktinga har funne stad.

Minst ein av partane skal underteikne søknaden *eller identifisere seg elektronisk på ein sikker måte.*

§ 7. Forholdet til andre forskrifter oppheves.

~~§ 7. Forholdet til andre forskrifter~~

~~Føresegnene i forskrift 25. oktober 1982 nr. 1524 om melding av fødsler, erkjennelse av farskap og melding om valg av navn gjeld så langt dei passar for vedgåing av medmorskap, jf. barnelova § 4.~~